

**A MAB FvB 18/2016. számú határozata**

A Gábor Dénes Főiskola (a továbbiakban: Főiskola) rektora 2016. március 10-én kelt levelében felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az Oktatási Hivatalhoz (a továbbiakban: OH) a Főiskola **turizmus-vendéglátás** alapképzési szak indítási kérelme tárgyában készült – a MAB 2016/1/X/2. számú határozatával elfogadott – nem támogató szakértői véleményével szemben. Az Oktatási Hivatal a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet 18. § (8) bekezdésében foglaltak szerint a MAB Felülvizsgálati Bizottságát (a továbbiakban: MAB FvB) FNYF/297-5/2016. számú végzésével szakértőként kirendelte.

**Szakértői vélemény**

A MAB FvB az ügyre vonatkozó dokumentumok teljes körének alapos áttekintése után a következőket állapítja meg.

A szakértői véleményben *dőlt* betűvel szedjük a MAB eredeti nem támogató határozatának megfelelő szövegrészét, álló betűvel a felülvizsgálati kérelem megfelelő szövegrészét, s **félkövérrel** az új szakértői vélemény szövegét.

A MAB nem támogató határozatában megállapította: *„Az ismételten benyújtott beadványban a program koncepciója meglehetősen hagyománykövető, az országban már folyó, hasonló képzések fő elemeit, felépítését tükrözi, ezzel egyidejűleg a KKK számszerű előírásainak való megfelelést is biztosítja. Az intézményi sajátosságok és az innovatív szándék leginkább az online turizmus specializáció témaválasztásában jelennek meg. A specializáció koherens egységet alkot, a korszerű informatikai és kommunikációs ismeretek turisztikai adaptációjával foglalkozik. A tanterv szerkezete átlátható, az ismeretek időbeli egymásra épülése általában biztosított. Az előírt szakirodalom bemutatása többnyire megfelelő. Miközben a korábbi beadvány szakértői véleményezése kapcsán a MAB kifogásolta, hogy egyes tantárgyak szakirodalmi kevés, az új változatban néhány tantárgy esetében túl soknak tűnik az újonnan megadott anyag; ilyen pl. a mikroökonómia és a politológia. Esetenként nem világos, hogyan rendelték hozzá a krediteket egy-egy tantárgyhoz, pl. a 30 tanórás egységhez 2, 3 vagy 4 kreditérték tartozik.”*

A Főiskola véleménye szerint: „A MAB 2016/1/X/2. sz. határozata elismeri a Gábor Dénes Főiskola turizmus-vendéglátás alapképzési szak indítására vonatkozó kérelme kapcsán, hogy az előző beadvánnyal kapcsolatos bírálatban foglalt lényegi kifogásokat az új beadvány orvosolja. Utal itt a KKK megfelelésre, a személyi állomány bővítésére, illetve az újszerűségekre.

Véleményünk szerint az elutasító döntést megalapozó érvek érdemben nem feltétlenül jelentik azt, hogy a GDF ne kaphatna lehetőséget a szakindításra. Ezt a véleményünket nemcsak a 7-7 arányú szavazási eredményre alapozzuk, hanem a felhozott negatív érvekkel kapcsolatos alább bemutatott észrevételekre is:

1. A határozat indoklása kifogásolja egyes tárgyak, pl. a mikroökonómia és politológia tárgyak esetén az újonnan megadott szakirodalom mennyiségét. Véleményünk szerint ez nem lehet az elutasítás indoka, mert a szakindítás esetében nem kizáró tényező, ha túl sok a szakirodalom.
2. A határozat indoklása kifogásolja azt, hogy nem világos az egyes tantárgyak esetében a kreditértékek meghatározása. Konkrétan azt kifogásolja, hogy pl. 30 tanórás egységhez 2,3,4 kreditérték is tartozhat. A kreditérték nem szükségszerűen a tanórákkal egyenesen arányos, hanem az illető tárgy teljesítéséhez szükséges munkaráfordítással. Ennek meghatározott mértékét pedig a kérelmet összeállító GDF-es grémiumnak a magyar és nemzetközi turisztikai felsőoktatásban szerzett 25 éves tapasztalata alapozza meg. Másrészt, ha tévedtünk volna is, ez sem kizáró tényező a szakindításhoz.”

**A MAB FvB álláspontja szerint a szakirodalom kérdésében a MAB határozata nem azt tartalmazza, hogy egyes tárgyak túlméretezett szakirodalmi az elutasítás indoka. Ez csupán a határozat egyik megjegyzése, amely azt jelzi, hogy a leendő hallgatóknak esetenként irreális és teljesíthetetlen követelményekkel kellene szembenéznük.**

**A MAB FvB elfogadja a Főiskola érvelését a kreditérték vonatkozásában: a tantárgy kreditértékét az adott tárgy elsajátításához szükséges tanulmányi munkaóra alapján kell meghatározni, amely munkaóra egyaránt tartalmazza a tanórát és az egyéni felkészülési időt, ilyen módon a tantárgy kreditértéke nincs közvetlenül az óraszámhoz kötve. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a kreditértékekkel kapcsolatban sem állította azt a MAB határozata, hogy ez kizáró tényező lenne a szakindítással kapcsolatban.**

A MAB határozata szerint: „A szakfelelős, egyben a specializáció felelőse ismert és elismert turisztikai szakember, innovativitását és sokoldalúságát az oktatásban, a magánszférában és az államigazgatásban végzett tevékenységével bizonyította. Publikációs teljesítményének kisebb hiányosságait ellensúlyozza kiterjedt gyakorlati munkássága. A tárgyfelelős oktatók körében számos elismert, komoly szakmai teljesítménnyel bíró személy van. Több oktató impozáns publikációs listát és/vagy kiterjedt gyakorlati munkásságot tud felmutatni. A tárgyfelelős oktatók hasonló tárgyat/tárgyakat már oktattak korábban is, illetve (nem oktatási) szakmai gyakorlattal is rendelkeznek többen. Formálisan azonban továbbra sem teljes a megfelelés a tárgyfelelősként jegyzett tárgy és a – publikációkban tükröződő – kutatási teljesítmény között: számos tantárgy felelőseinek továbbra sincs az általa gondozandó tantárgy ismeretanyagával összefüggésbe hozható publikációja. Az oktatói kar egy része így a kutatási irányultsággal is alátámasztott szakmai kompetencia több felelős oktató esetében nem felel meg az akkreditációs elvárásoknak. Ez a fő oka a szakindítás nem támogatásának, mert egyébként a színvonalas oktatás megvalósításához szükséges tudás és szakmai tapasztalat a főiskolán, illetve külső kapcsolatrendszerében rendelkezésre állhat.

A Főiskola a felülvizsgálati kérelemben erre így reagált: „3. A határozat indoklása elismeri, hogy a tárgyfelelős oktatók rendelkeznek a tárgyaikhoz kapcsolódó oktatási és gyakorlati tapasztalattal, de bizonyos esetekben kevesli a tárgyakhoz kapcsolódó kutatási teljesítményt, melyet a publikációs listáknak kellene tükrözniük. A bíráló nem a tárgyfelelőseink publikációs teljesítményének mennyiségét vagy minőségét, hanem annak irányultságát vitatja. A bíráló megengedő egyetlen esetben, ahol is a szakfelelős és egyben specializáció felelős esetében az oktatási és gyakorlati tapasztalat kiterjedtsége miatt elfogadja a publikációs lista »kisebb hiányosságait«. Ugyanezt a megengedő megközelítést javasoljuk érvényesíteni a többi oktató esetében is, hiszen új szak indítása a kérelem tárgya. A GDF 2015. április 15-i kezdettel erősítette közgazdasági, menedzsment és turisztikai területen kutatási és publikációs tevékenységét, ami 2016 első felétől jelenik meg látható eredményekben. A közgazdasági, menedzsment és turisztikai-tárgyú publikációknak egyrészt a GDF saját, minden esetben két külső független bírálóval működő, referált periodikája ad teret, másrészt a turisztikai területen elismert Akadémiai Kiadó, illetve további magyar és nemzetközi konferenciák és kapcsolódó publikációk. Ez későbbi monitoring eljárásban könnyen ellenőrizhető, és álláspontunk szerint alkalmazott egyetemi alapképzés esetén a szakindítás engedélyezése során pozitívan mérlegelhető körülmény, mely az alapképzés első 2 éve alatt jelentős javulást fog mutatni.”

A felülvizsgálati kérelem végén Főiskola további kiegészítést tesz: „Összességében az elutasító határozat egyetlen ponton, a kutatási és publikációs tevékenység területén vet fel kétségeket, de ezzel kapcsolatban az első intézkedéseket már 2015. során megtette a GDF, mely eredmények már 2016 során jelentkeznek. Az új, most elutasított beadvány már tükrözi az eddigi lépéseinket. Ezeket az intézkedéseket továbbviszi a GDF 2016-os Intézményfejlesztési Terve is, melyben a belső tudományos műhelyek továbbfejlesztését, a gazdasági, menedzsment és turisztikai irányultság erősítését, és a személyi feltételek további javítását is vállaltuk, jelentős anyagi és szellemi ráfordítással.”

**A MAB FvB megállapítja, hogy a Főiskola a felülvizsgálati kérelemben a szakfelelős értékelésére hivatkozva a tantárgyfelelősökkel kapcsolatban „megengedő” megközelítést javasol, ugyanakkor egyetlen konkrét érvet sem hoz fel az egyes tantárgyfelelősök szakmai kompetenciájának alátámasztására. Az átdolgozott beadványban a Főiskola a korábbi beadványban kifogásolt 19 tantárgy (15 kötelező és 4 választható) felelőséből 5 tantárgy esetében új felelőst nevezett meg, két (választható) tantárgyat pedig eltörölt. 12 tantárgy esetében a tantárgyfelelős személyén nem változtatott. Az új felelősök közül a *valószínűsítés* tárgy felelőseinek szakmai kompetenciája megfelelő, a többi tárgy új felelőseinek publikációs tevékenysége nincs összhangban az oktatott tárgygal. A két szakindítási beadvány benyújtása között eltelt mintegy öt hónap alatt a szakindítási beadvány szerint az oktatók publikációs-kutatási tevékenységében nem történt változás. Mindezek alapján a MAB FvB egyetért a MAB határozatával: számos oktatónak továbbra sincs, vagy csak**

alig van publikációja azon a területen, amelyet tárgyfelelősként jegyez. A MAB FvB eljárása során csak az eredeti, a MAB határozat alapjául szolgáló beadványban szereplő adatokat tudja figyelembe venni, a MAB határozata óta bekövetkezett változásokat vagy jövőbeni terveket nem értékeli.

*A MAB határozata szerint: „A tantermek számítástechnikai és oktatástechnikai felszereltsége megfelelő. A főiskola saját könyvtárának nincs kölcsönözhető állománya, a hallgatóknak lehetőségük van a BME könyvtárának térítésmentes használatára. Mivel ez utóbbiban igen korlátozott a turisztikai szakirodalom-állomány, nem egyértelmű a tematikákban jelzett szakirodalmak megfelelő biztosítása. A főiskola régóta hatékonyan működteti az ILIAS tanulmánymenedzsment rendszert, ami a távoktatás mellett a nappali munkarendű képzést is jelentős mértékben támogatja.”*

A Főiskola álláspontja szerint: „4. A határozat indoklása kifogásolja, hogy a BME könyvtára, mely a GDF hallgatói rendelkezésére áll, korlátozott turisztikai szakirodalom állománnyal rendelkezik. Álláspontunk szerint ez sem lehet a szakindítás akadálya, mivel a megjelölt szakirodalom nagyrészt rendelkezésre áll, vagy könyvtárközi kölcsönzéssel beszerezhető, ezen túlmenően a GDF házikönyvtárában is jelentős szakirányú könyvállomány található.”

**A MAB FvB részben elfogadja a Főiskola érvelését. A MAB a szakindítási eljárás során azt vizsgálja, hogy rendelkezésre áll-e a tanszéki, kari vagy intézményi könyvtár, amelyben az illető tudományág, interdiszciplináris terület legfontosabb folyóiratai is megtalálhatók vagy elektronikusan elérhetők, valamint azt, hogy a könyvtár szakkönyvállománya tartalmazza-e a tantárgyi tematikák irodalomjegyzékében felsorolt könyveket. Tekintettel arra, hogy a Főiskola saját könyvtára kölcsönzésre nem ad lehetőséget, az intézmény felelőssége, hogy a hallgatók számára biztosítsa a megfelelő szakkönyvállomány térítésmentes elérését. A MAB határozat annak az aggálynak adott hangot, hogy a BME könyvtára alkalmas-e erre az adott képzés tekintetében. A MAB FvB véleménye szerint Budapesten, ahol számos nyilvános könyvtár állománya elérhető, nincs döntő jelentősége annak, hogy a Főiskola (vagy a BME) könyvtára mennyi turisztikai szakirodalmat tartalmaz. A szükséges szakirodalom más könyvtárban vagy könyvtárközi kölcsönzéssel általában beszerezhető. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a MAB határozata sem állította, hogy ez lenne a szakindítás akadálya, ez csupán egy jelzés az intézmény felé, hogy a szak elindulása esetén, a hallgatói igények függvényében, ezen a területen fejlesztések szükségesek.**

*A MAB a nem támogató határozatban megállapította: „A nappali képzésbe tervezett 40, a távoktatásba tervezett 100 fős hallgatói létszámot az intézmény képzési területi kapacitása lehetővé teszi, de a felvételi adatokat látva a realitása némileg kérdéses.”*

A Főiskola észrevétele szerint: „5. A határozat indoklása szerint kérdéses a kérelemben megjelölt hallgatói létszám realitása. A szakindítás engedélyezése során nem kizáró ok a hallgatói létszám realitása. Időközben a főiskola engedélyt kapott közösségi felsőoktatási központ létesítésére Siófokon, a Siófok Város Önkormányzatával közösen. Az előzetes piackutatási eredmények alapján elsődlegesen turizmus-vendéglátás szakterületen folytatandó képzésre van munkaerőpiaci és társadalmi igény.”

**A MAB FvB egyetért a MAB megállapításával azzal kapcsolatban, hogy a tervezett hallgatói létszám eltúlzott, ugyanakkor megállapítja, hogy a mondat megfogalmazásból egyértelmű, hogy ez a megjegyzés nem kizáró ok a szakindítás szempontjából.**

**Összességében megállapítható, hogy a felülvizsgálati kérelem a MAB határozatának kisebb jelentőségű, megjegyzés értékű pontjait (szakirodalom mennyisége, tantárgyak kreditértéke, könyvtár hiányosságai, képzési létszám) állította középpontba, a legjelentősebb hiányosság, az oktatók szakmai kompetenciája tekintetében viszont nem hozott fel konkrét érveket, illetve „megengedő” hozzáállást kért, ezzel beismerve, hogy a jelzett problémák valóban léteznek.**

Míndezen alapján a MAB FvB – a MAB határozatát elfogadva – a *Gábor Dénes Főiskola turizmus-vendéglátás* alapképzési szakán a képzés indítását **nem támogatja.**

Budapest, 2016. június 8.

Szabó András  
a MAB FVB elnöke h.